

ЛИФАРЬ П. А., здобувач вищої освіти
 Науковий керівник – **ТЕБЕНКО В.М.**, к.е.н,
 доцент кафедри економіки і бізнесу,
*Таврійський державний агротехнологічний університет
 ім. Д. Моторного, м. Запоріжжя*

ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ – ШЛЯХ ВІДНОВЛЕННЯ

В умовах глобалізації та динамічного розвитку світового ринку послуг туристична індустрія набуває дедалі більшої значущості та пріоритетності. Туризм як один із головних стратегічних економічних секторів, який вносить важливий внесок у формування ВВП і експорту країни, займає особливе місце в системі міжнародних господарських відносин, сприяє посиленню позитивних тенденцій в економіко-політичному та соціально-культурному житті суспільства.

За даними Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО) внесок туризму до світового ВВП становить 10%, а загальна кількість робочих місць, що прямо чи опосередковано стосуються сфери туризму, - 11%, тому виважена державна політика у сфері туризму - це важлива частина сталого економічного розвитку України у світі. [1]

Для багатьох туризм уже не розкіш, а природна необхідність. Успіх туризму зумовлений тим, що в його основі лежить задоволення постійних прагнень людини пізнати навколишній світ. Це пізнання світу дозволило покращити в багатьох країнах життєвий рівень населення, розвиток транспортної інфраструктури, інформаційних технологій.

Україна має надзвичайно вигідне географічне та геополітичне розташування, розвинену транспортну мережу, володіє значними природно-рекреаційними ресурсами та історико-культурними пам'ятками, населена працелюбним і гостинним народом, має багату національну кухню. Забезпечити високу віддачу від потужного туристичного потенціалу країни, ефективно його використання в інтересах активного відпочинку та оздоровлення можна лише за умов чіткої організації туристичної діяльності, зміцнення існуючої та створення нової матеріально-технічної бази з активним використанням інноваційних технологій, залучення досвідчених і кваліфікованих кадрів.

У рейтингу туристичної конкурентоспроможності країн світу Україна посідає досить невисоке місце. Конкурентними перевагами України, відповідно до Індексу конкурентоспроможності сфери подорожей та туризму - 2019, є охорона здоров'я та гігієна – 11 місце (як у світі, так і в Європі), а також (хоча і з дещо гіршими позиціями) людські ресурси та ринок праці (48 місце), цінова конкурентоспроможність туристичної індустрії (19 місце у світі), культурні ресурси та ділові поїздки (55 місце у світі). По мірі стабілізації та відновлення економіки, Україна ефективно покращила своє бізнес середовище (124 – 103-го), безпеку (127 - 107-го) та міжнародну відкритість (78 - 55-го). [2]

В останні роки туристичний бізнес приваблює підприємців постійним зростанням попиту на туристичні послуги, невеликим стартовим капіталом, швидким терміном його окупності, високим рівнем рентабельності. Згідно зі ст. 5 Закону України «Про Туризм» основними суб'єктами, що здійснюють та забезпечують туристичну діяльність є туристичні оператори, туристичні агенти, інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг; гіді-перекладачі, екскурсоводи, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу. Зміна кількості суб'єктів туристичної діяльності наведено на рис.1.

За період спостереження з 2015 до 2019 рік можна побачити збільшення кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами в цілому на 4112,5 тис. осіб, в тому числі за рахунок збільшення кількості виїзних туристів на 3877,47 тис. осіб. В той же час кількість суб'єктів туристичної діяльності збільшилася на 1259 од. Пандемія 2019 року внесла свої корективи - туристична індустрія у 2020 році зазнала колосального удару. В 2020 році простежується значне зменшення кількості туристів, а відповідно й обслуговуючих їх суб'єктів.[3]

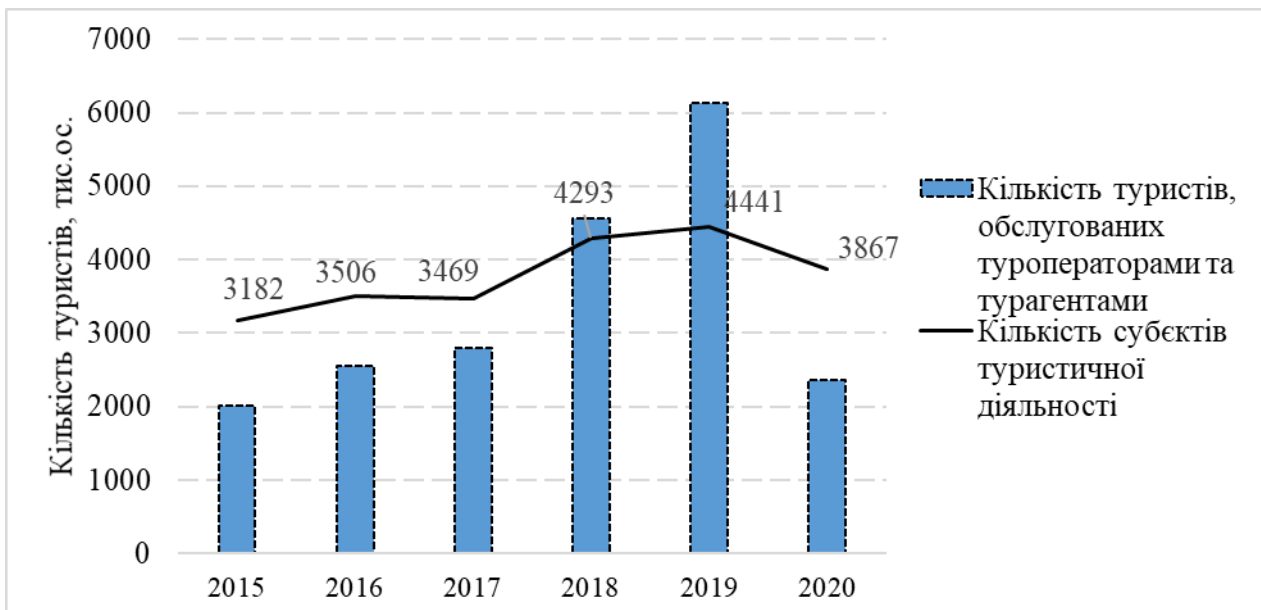

Рис.1 - Динаміка кількості туристів та суб'єктів туристичної діяльності в Україні.

2020 рік поставив туристичну галузь в екстремальні умови та кардинально змінив підхід туристів до вибору країн для відпочинку. Ринок турагентів і туроператорів в Україні скоротився на 60-70% у пандемічному році, але ситуацію пом'якшили відкриті кордони Туреччини та Єгипту.

Водночас перше півріччя 2021 року ознаменувалося поступовим відновленням туристичних потоків, як для України, так і для світу загалом. Відбулося значне переосмислення туристичних маршрутів та підвищення рівня внутрішніх поїздок у всьому світі.

Проаналізувавши дані за перше півріччя 2021 року, можна зауважити ріст

кількості відвідувачів до України на 9% в порівнянні з другим півріччям 2020 року. За цей рік Україна прийняла півтора мільйони осіб з різних країн, однак цей показник на 31% менше в порівнянні з аналогічним періодом минулого року (тоді кількість іноземців в Україні становила 2 млн) та на 75% менше за показник аналогічного періоду 2019 року, коли кількість іноземних гостей досягла майже 6 мільйонів. Спостерігався значний приріст відвідувачів за другий квартал 2021 року, їхня кількість в 4 рази перевищила кількість осіб, прийнятих за відповідний період 2020 року і сягнула 3,4 млн.[4]

Пандемія Covid-19 зіграла вирішальну роль в зменшенні кількості подорожей за кордон для людей у всьому світі, та, зокрема, в Україні. Однак така ситуація стала поштовхом для відкриття нових туристичних ринків та стрімкого розвитку внутрішнього туризму. У першому півріччі 2021 року українці на 15% більше виїжджають за кордон, ніж у минулому році. Всього виїхало 5,7 млн громадян України.

Наступне тяжке випробування для країни - війна 2022 року. По оцінкам Державного агентства розвитку туризму надходження до державного бюджету від туристичної галузі через війну скоротилися майже на 26%. Загальна кількість платників податків, які займаються туристичною діяльністю, за перше півріччя війни в середньому скоротилася на 17%. При цьому зафіксовано, що кількість юридичних осіб зменшилася на 24,5%, а фізичних - на 13,5%.[5]

Характерною особливістю сучасного етапу розвитку економіки є зростання значимості інновацій як основи економічного розвитку країн світу. Широке впровадження у господарську діяльність інноваційних продуктів стало ключовим фактором економічного зростання і покращення якості життя населення. Не стала винятком і туристична галузь, де також можна спостерігати інноваційні зрушення у механізмі обслуговування клієнтів та особливостях сервісу. Інновації та новітні інформаційні технології стають визначальними факторами для конкурентоспроможності індустрії туризму та активізації обмінів з іншими секторами економіки, що з нею пов'язані.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://kurort.gov.ua/bez-kategoriyi/strategiya-rozvytku-turyzmu-ta-kurortiv-na-period-do-2026-roku>
2. The Travel & Tourism Competitiveness Report. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports>
3. Туристична діяльність в Україні URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/tyr_dil/arch_tyr_dil.htm
4. Туристична статистика URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dart-oprilyudnyuie-masshtabni-turistichni-doslidzhennya>
5. Податки від туристичної галузі URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/cherez-viyynu-nadhodzhennya-do-derzhbyudzhetu-vid-turgaluzi-skorotilisya-mayzhe-na-26>